

BÖLÜM 30

İLAÇ PROVOKASYON TESTLERİ

Papatya BAYRAK DEĞİRMENCİ

TANIM

İlaça bağlı aşırı duyarlılık reaksiyonlarının tanısında öncelikle ayrıntılı bir anamnez, deri testleri, invitro testler ve ilaç provokasyon testleri (İPT) kullanılmaktadır. İPT; immünolojik veya immünolojik olmayan ilaç aşırı duyarlılık reaksiyonlarında tanı koymak veya alternatif ilaç bulmak amaçlı şüpheli veya alternatif ilacın kontrollü olarak uygulanmasıdır. İlaç alerjisi kesin tanısı için altın standart yöntem çoğu durumda ilaç provokasyon testleridir. Ancak İPT sırasında ciddi alerjik reaksiyon gelişme riski olduğu için kullanımları sınırlıdır. İPT uzmanlaşmış merkezlerde yapılmalıdır (1).

GENEL PRENSİPLER

İlaç alerjisi şüphesi durumunda öncelikle ayrıntılı bir anamnez ve klinik bulguların değerlendirilmesi zorunludur. Öyküde hastanın reaksiyon öncesin-

de aldığı tüm ilaçlar ve eşlik eden klinik durumlar sorgulanmalıdır.

İlaç provokasyon testleri ilaç alerjisi şüphesi olan deri testleri ve invitro testleri negatif olan hastaların %80 kadarında tanıyı dışlayabilir (2). İlaç provokasyon testlerinin negatif prediktif değeri %95.6 olarak bildirilmektedir. Negatif saptanan İPT ilaca toleransın ömür boyu süreceği anlamına gelmez. Çok nadiren de olsa negatif saptanan İPT sonrası ciddi alerjik reaksiyonlar görülebilmektedir (3). İPT konusunda Avrupa (4) ve Amerika Birleşik Devletleri (5) rehberleri arasında farklılıklar bulunmaktadır. ABD rehberinde ilaç alerjisi riski düşük ve başka alternatif ilaç yoksa şüpheli ilaç ile İPT yapılması önerilir. Avrupa rehberinde ise hem ilaç alerjisi tanısını koymak hem de dışlamak için şüpheli ilaçla İPT yapılması önerilmektedir. Ortak olan görüş İPT her hasta için kar/zarar oranı gözetilerek uygulanmalıdır.

¹ Uzm. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İç Hastalıkları Alerji İmmünoloji, papatyabayrak@yahoo.com

*anjiotensing converting enzim inhibitörleri

SONUÇ

İlaça bağlı aşırı duyarlılık reaksiyonlarının tanısında ayrıntılı bir anamnez, deri testleri, invitro testler ve ilaç provokasyon testleri (İPT) kullanılmaktadır. İPT; immünolojik veya immünolojik olmayan ilaç aşırı duyarlılık reaksiyonlarında tanı koymak veya alternatif ilaç bulmak amaçlı şüpheli veya alternatif ilacın kotrollü olarak uygulanmasıdır. İlaç alerjisi kesin tanısı için altın standart yöntem çoğu durumda ilaç provokasyon testleridir.

KAYNAKLAR

1. Chiriac AM, Demoly P. Drug provocation tests: up-date and novel approaches. *Allergy Asthma Clin Immunol.* 2013;9(1):12.
2. Messaad D, Sahla H, Benahmed S and et al. Drug provocation tests in patients with a history suggesting an immediate drug hypersensitivity reaction. *Ann Intern Med* 2004;140:1001–1006.
3. Misirlioglu ED, Toyran M, Capanoglu M. et al. Negative predictive value of drug provocation tests in children. *Pediatr Allergy Immunol.* 2014 Nov;25(7):685-90
4. Aberer W, Bircher A, Romano A. et.al. Drug provocation testing in the diagnosis of drug hypersensitivity reactions: general considerations. *Allergy* 2003;58:854–63.
5. Joint Task Force on Practice P, American Academy of Allergy A, Immunology American College of Allergy A, Immunology, Joint Council of Allergy A, et al. Drug allergy: an updated practice parameter. *Ann Allergy Asthma Immunol.* 2010;105:259–273
6. Demoly P, Kropf R, Bircher A. et al. Drug hypersensitivity questionnaire. EAACI interest group on drug hypersensitivity. *Allergy* 1999;54(9):999-1003.
7. Brockow K, Romano A, Blanca M. et al. General considerations for skin test procedures in the diagnosis of drug hypersensitivity. *Allergy* 2002;57(1):45-51.
8. Casadevall J, Ventura PJ, Mullol J. et al. Intranasal challenge with aspirin in the diagnosis of aspirin intolerant asthma: evaluation of nasal response by acoustic rhinometry. *Thorax* 2000;55:921–924.
9. Aberer W, Kränke B. Provocation tests in drug hypersensitivity. *Immunol Allergy Clin North Am.* 2009;29:567-84.
10. Ponvert C, Weilenmann C, Wassenberg J. et al. Allergy to betalactam antibiotics in children: a prospective follow-up study in retreated children after negative responses in skin and challenge tests. *Allergy.* 2007; 62:42–46.
11. Torres MJ, Blanca M, Fernandez J. et al. ENDA; EAACI Interest Group on Drug Hypersensitivity. Diagnosis of immediate allergic reactions to beta-lactam antibiotics. *Allergy* 2003;58:961–72.
12. Viola M, Rumi G, Valluzzi RL. Et al. Assessing potential determinants of positive provocation tests in subjects with NSAID hypersensitivity. *Clin Exp Allergy* 2011; 41:96–103.
13. Torres MJ, Gomez F, Doña I. et al. Diagnostic evaluation of patients with non-immediate cutaneous hypersensitivity reactions to iodinated contrast media. *Allergy* 2012, 67:929–935.